અર્હં નમઃ

શ્રી શત્રુંજય–મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શ્રી વીરબાઈ પાઠશાળા, નાની શાક માર્કેટ પાસે, પાલીતાણા- ૩૬...

સમ્યગ્જ્ઞાન પરિચય

અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર

એનરોલમેન્ટ નંબર - (૯) ગામ ફરવરી - ૨૦૨ 2023

વિદ્યાર્થીનું નામ

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	આદેય નામકર્મ
(૨)	સમતા
(૩)	પરલોક
(૪)	પુંડરિક દ્રહ (હ્રદ)
(૫)	ટી.વી.એ
(૬)	દુપ્પડિલેહિય
(૭)	ઉચ્ચગોત્ર
(૮)	સ્વાધ્યાય
(૯)	મહાવિદેહ
(૧૦)	એક દેશનો આવકાશ - ગમનાગમન
(૧૧)	લબ્ધિ પર્યાપ્ત છે.
(૧૨)	રમ્યક્ ક્ષેત્ર
(૧૩)	વક્ર
(૧૪)	એકાસણા નું
(૧૫)	શુદ્ધ પૌષધધર્મની
(૧૬)	જ્ઞાનસાગર
(૧૭)	તીર્થંકર નામકર્મ
(૧૮)	દીક્ષા અને સામાયિક
(૧૯)	કર્મરૂપ
(૨૦)	સૌધર્મ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	સ્વાધ્યાય
(૨)	અંતરાય કર્મ
(૩)	દેવકુરુ ક્ષેત્ર
(૪)	રૂપાનુપાત
(૫)	વિજ્ઞાન ઘન
(૬)	નંદિષેણ કવિ
(૭)	૬૭
(૮)	નીલવંત
(૯)	અનુગ્રહ
(૧૦)	નિર્માણ નામકર્મ
(૧૧)	કુકડી ની
(૧૨)	વિદ્વાન અધ્યાપક
(૧૩)	ધર્મ દેશના આપવી
(૧૪)	અનવસ્થિત
(૧૫)	હરિભદ્રસૂરિ
(૧૬)	સમૃદ્ધિને
(૧૬)	વિશાળ
(૭)	જાય છે
(૮)	તેઈન્દ્રિય
(૯)	યશ અને કીર્તિ
(૧૦)	અચિંધિયે
(૧૧)	સમુદ્ર માં
(૧૨)	પ્રકાશ
(૧૩)	મેં
(૧૪)	મોટા
(૧૫)	સીતા મહાનદી માં
(૧૬)	પર્યાપ્તિવાળા
(૧૭)	ગુરુ/ આચાર્ય મોટુ છે
(૧૮)	હાડકાદિ
(૧૯)	વિપરિત અર્થ માં- સમજવું
(૨૦)	સ્વસ્તિક/સાથિયો

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	કરેલા
(૨)	કુંભાર
(૩)	ગોઠવણ
(૪)	પડે છે, મળે છે.

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૫	(૬)	૧
(૨)	૮	(૭)	૯
(૩)	૬	(૮)	૧૦
(૪)	૭	(૯)	૨
(૫)	૩	(૧૦)	૪

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ / પ્રશ્ન-૬ ✓ કે X

	પ્રશ્ન-૫		પ્રશ્ન-૬
(૧)	૨૦૦૦	(૧)	X
(૨)	૧૦	(૨)	✓
(૩)	૪	(૩)	X
(૪)	૧૪૦૦૦	(૪)	✓
(૫)	૧૨	(૫)	X
(૬)	૧૬ વર્ષ	(૬)	✓
(૭)	૧૬	(૭)	✓
(૮)	૧૦	(૮)	X
(૯)	૫	(૯)	X
(૧૦)	૩,૩૬,૦૦૦	(૧૦)	✓

પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય કયા પાને છે તે નંબર

(૧)	૨૧
(૨)	૧૫
(૩)	૫
(૪)	૧૦
(૫)	૧૭
(૬)	૨૪
(૭)	૨૦
(૮)	૧૪
(૯)	૮
(૧૦)	૪

પ્રશ્ન ૧- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭- મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮- મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ________________ તપાસનારની સહી ________________

પ્રશ્ન - ૮

૧. પોતાના આત્માનું અનુશાસન કરે તે પોતાની જાતને - આત્માને ભણાવવું તે 'સ્વાધ્યાય' છે. સ્વાધ્યાય દરમ્યાન ગણાતા સૂત્રો કે ઢાળો ના અર્થ ની વિચારણા કરીને સ્વયંના આત્માને અનુરૂપ હિત શિક્ષા આપે પોતાની જાત ને સમજાવી ને સંસાર ના વૈરાગ્ય ને મજબુત બનાવે અને ધર્મ આરાધના માં પોતાને વધારે ને વધારે ઉદ્યમવંત કરે. આવા પ્રકાર ના સ્વાધ્યાય થી અનાદિ-કાળ થી સંસાર માં પરિભ્રમણ કરતા આત્મા ને 'સ્વાધ્યાય' ના અભ્યંતર તપ દ્વારા કર્મનિર્જરા ના માર્ગે આગળ વધારી સદ્ગતિ અને પરંપરાએ સિધ્ધગતિ ના સ્વામી બનાવે એજ જીવન માં 'સ્વાધ્યાય' નું મહત્વ છે.

૨. અંતરાય કર્મ - આત્મા માં દાન-લાભ-ભોગ-ઉપભોગ અને વીર્ય એ પાંચ લબ્ધિઓ (શક્તિ) છે. તેમને અટકાવવાનું - રોકવાનું વિઘ્ન કરવાનું કાર્ય અંતરાય કર્મ કરે છે, જે કર્મ ના ઉદય થી અનુક્રમે (૧) શક્તિ અને સંયોગ હોવા છતાં દાન ન આપે. (૨) પાત્રતા - યોગ્યતા હોવા છતાં વસ્તુની પ્રાપ્તિ ન થાય. (૩) સર્વ ભોગ સામગ્રી ઉપલબ્ધ હોવા છતાં જીવ ભોગવી ન શકે. (૪) સર્વ ઉપભોગ ની સામગ્રી હોવા છતાં જીવ એનો ઉપભોગ ન કરી શકે. (૫) યુવાન હોય - નિરોગી હોય છતાં બળ ફોરવવાનું મન જ ન થાય તે અંતરાય કર્મ છે.

૩. જેમાં રાગ દ્વેષ રહિત એટલે સમતા ભાવ નો લાભ જેનાથી થાય એને જ સામાયિક કહેવાય છે. નવા આવતા કર્મો ને અટકાવવા અને પૂર્વ ના કર્મો ને ખપાવવા એવા અમુલ્ય સામાયિક વ્રત ને સમજી ને જીવન માં સ્વીકારવા તત્પર બની પ્રમાદ ને છોડી આચરણ માં લાવી શુદ્ધ સામાયિક દ્વારા આપણા આત્મા ને નારકાદિ દુર્ગતિ માંથી બચાવવું છે. સામાયિક ને શુદ્ધ કરવા એના અતિચારો અને દોષો ને જાણી લઈ જીવન માંથી વીણી-વીણી ને એ દોષો ને દૂર કરવા પુરુષાર્થ આદરવો જોઈએ. શુદ્ધ સામાયિક એ અડતાલીસ મિનિટ નું સાધુપણું છે. એજ સામાયિક ની સાધના છે.

૪. મેતાર્ય ગણધર ની શંકા - પરલોક ની સત્તા અને અસ્તિત્વ ને તેઓ માનવા તૈયાર ન હોતા. પ્રભુ નું સમાધાન - આ વેદ પદો જ પરલોક ની સિદ્ધિ કરી બતાવે છે. કે બ્રાહ્મણ શુદ્ર ના અન્ન ને ખાય છે* તથા તેઓ યજ્ઞરૂપી આયુધવાળો યજમાન શીઘ્રતા થી સ્વર્ગલોક માં જાય છે. તેથી આ પદો નો વિચાર કરીને પરલોક ના અસ્તિત્વ નો સ્વીકાર કર. પ્રભુ ના આ મીઠા વચનો ને સાંભળી પોતાની શંકા નું સમાધાન થતાં પ્રભુ વીર ના શિષ્ય ગણધર બની ગયા.

* તે નારકી થાય છે

૫. અભ્યંતર ક્ષેત્ર તથા એની નદીઓ - જેમાં હિમવંત, હિરણ્યવંત, હરિવર્ષ અને રમ્યક ક્ષેત્ર નો સમાવેશ થાય છે. આ ક્ષેત્ર મધ્ય અને બાહ્ય ક્ષેત્ર ની વચ્ચે રહેલા છે. ભરત અને મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ની વચ્ચે તથા ઐરાવત અને મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ની વચ્ચે આ અભ્યંતર ક્ષેત્ર રહેલા છે. અભ્યંતર ક્ષેત્ર માં વહેતી નદીઓ - હિમવંત ક્ષેત્ર માં રોહિતા અને રોહિતાંશા નદી, હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર માં સુવર્ણકુલા અને રુપ્યકુલા એ ચાર નદીઓ - ૧,૧૨,૦૦૦ પરિવાર સાથે. હરિવર્ષ ક્ષેત્ર માં હરિસલિલા અને હરિકાંતા, રમ્યક ક્ષેત્ર માં નરકાંતા અને નારીકાંતા એ ચાર નદીઓ ૨,૨૪,૦૦૦ પરિવાર સાથે અનુક્રમે નાની-નાની નદીઓ સાથે પૂર્વ તરફથી અને પશ્ચિમ તરફથી લવણસમુદ્ર માં મળે છે.